

številka 1/I — pozno dopoldne, kasneje tudi v galerijo. Študiral in delal pa je zvečina ponoči. Skromna zapuščina je žal samo delno prešla v Narodno in univerzitetno knjižnico, po poslednji Dobidovi želji je bila sicer skrbno urejena in verjetno za kulturno zgodovino dragocena korespondenca sežgana.

O svojem življenju je dr. Karel Dobida zapisal dne 25. septembra 1951 sledeče: »Sem samski, brez premoženja in živim od službenih prejemkov ter literarnih honorarjev.«

M. Juteršek

Franjo Baš

Dne 30. aprila 1967 se je v Ljubljani izteklo življenje Franju Bašu, ravnatelju Tehniškega muzeja Slovenije v pokoju. Z njim je legel v grob človek izredne dejavnosti in razgledanosti, ki je zapustil široko sled svojega dela na področjih slovenskega narodopisja, geografije, zgodovine, muzejstva in spomeniškega varstva.

Franjo Baš se je rodil dne 22. januarja 1899 v Kamenčah pri Braslovčah. Kot kmečki sin se je po končani gimnaziji v Celju in Kranju odločil za študij, ki ga je tesno povezal z domačo zemljo in njenim človekom. Študiral je geografijo in zgodovino na Dunaju in v Ljubljani, prvo službeno mesto pa je nastopil 1925 kot profesor v Mariboru. Že v tem času se je živo zanimal za raziskovanje v okviru svoje stroke in je to zanimanje vcepil tudi mnogim svojim učencem na učiteljskišću.

Leta 1932 je postal arhivar v banovinskem arhivu v Mariboru. V tej službi se je mogel še bolj posvečati strokovnemu in raziskovalnemu delu. Arhiv je bil tesno povezan z mestnim muzejem, prav tako pa tudi z dejavnostjo muzejskega in zgodovinskega društva. Razen tega je bila Bašu poverjena tudi skrb za spomeniškovarstvena vprašanja v Mariboru. Baš je postal vodja mariborskega muzeja, njegov kustos in pozneje prvi ravnatelj. Po njegovi zaslugi se je muzej razvil v osrednjo mariborsko kulturno ustanovo in je z razširitvijo zbirk dobil pokrajinski značaj. V letih 1948/49 je Baš uredil mestni muzej v Ptujju.

L. 1950 je zapustil Maribor. V Ljubljani je služboval pri ministrstvu za znanost in kulturo kot šef odseka za likovno vzgojo, hkrati pa je predaval na filozofski fakulteti muzeologijo. Vneto se je v tem času tudi ukvarjal z zaščito tehniških spomenikov in z organizacijo tehniškega muzeja Slovenje. L. 1953 je postal ob ustanovitvi tega muzeja njegov prvi ravnatelj. Ta položaj je zavzemal vse do upokojitve l. 1963. Zadnja štiri leta življenja je bil hudo bolan. Tako se je moral umakniti iz javnega življenja, v katerem se je dolgo vrsto let močno uveljavljal. Še vedno pa je priobčeval svoje razprave, bero iz prejšnjih let, ki pričajo o izredni Baševi delavnosti.

Baš je s svojim delom, bodisi z razpravami in članki, bodisi s pobudami in organiziranjem te ali one dejavnosti zapisal v različnih panogah našega kul-

* Lit.: [Bogdan Pogačnik], '60-letnica dr. Karla Dobide', *SPor* št. 176, 28. 7. 1956, fotogr. K. D. — 'Dr. Karel Dobida 60-letnik', *LdP* št. 176, 29. 7. 1956, fotogr. K. D. — 'Dr. Karel Dobida: Ne samo razstave', *TT* št. 1, 7. 1. 1959, s Pečarjevo karikaturo K. D. — F. Bk. [Franjo Buntak], 'Dobida Karel', *Enciklopedija likovnih umjetnosti*, 2, Zagreb 1952, p. 60 — Nekrologi: B. Borko, 'Karel Dobida', *Delo* št. 255, 18. 9. 1964, p. 5, fotogr. K. D. — 'Dr. Karel Dobida', *LD* št. 255, 18. 9. 1964, p. 2. — A. U. [Andrej Ujčić], 'Dr. Karel Dobida', *Večer* XX, št. 219, 18. 9. 1964, p. 4 — 'Dr. Dobida', *Tovariš* št. 38, 25. 9. 1964, fotogr. K. D. — 'Umrla sta dva kulturna delavca: dr. Dobida in prof. Melihar', *Primorski dnevnik* 22. 9. 1964.

turnega življenja. Tako ga srečujemo kot zavzetega raziskovalca etnografskega in antropogeografskega gradiva. V mlajših letih je, kadar so to narekovale potrebe, zagrabil tudi za arheološko lopato. Predvsem pa se je intenzivno ukvarjal z muzejstvom in zastavljal besedo v obrambo kulturnih in tehniških spomenikov. In še je treba dopolniti njegov opus z zavzetostjo za narodnostno problematiko ob severni meji, ki se je zlasti žgoče razplamtevala na pragu druge svetovne vojne, in za razvoj delavske kulture.

V okviru našega glasila bi želeli podčrtati predvsem Bašev delež na področjih muzejstva in spomeniškega varstva. Baš sodi nedvomno med vodilne slovenske in jugoslovanske muzejske delavce. Z ureditvijo velikih muzejev v Mariboru, Ptuju in Bistri pri Vrhniki kakor tudi s skrbjo za ureditev muzejskih postojank tehniške smeri na Jesenicah, v Železnikih, Kropi, Idriji in drugod, je izpričal razvit čut za bistvo muzejskega poslanstva in spomeniške pričevalnosti. Zlasti ureditev Pokrajinskega muzeja v Mariboru govori o uspešni in še danes veljavni uresničitvi velikopoteznega načrta. Čeprav se ni nikoli posebej ukvarjal z umetnostno zgodovino, je vendar v sestavu kulturnozgodovinskega oddelka mariborskega muzeja z velikim posluhom za to stroko uredil zbirko cerkvene umetnosti in stanovanjske kulture. Nič manj kot za muzej pa se je zanimal tudi za spomeniško podobo Maribora, pri čemer mu je bila posebno pri srcu obnova mariborskega gradu. V svoji najplodnejši, mariborski dobi si je postavil trajen spomenik tudi pri Časopisu za zgodovino in narodopisje, glasilu, ki mu je v souredništvu z Jankom Glazerjem pripomogel do mednarodne veljave.

Bašu je bilo tuje suho teoretiziranje in s svojimi sodelavci je reševal vse muzejske probleme, tudi take, ki so terjali od njega fizične napore. Polna bogatih izkušenj so bila zato tudi njegova predavanja iz muzeologije, ki smo jih poslušali v seminarju za umetnostno zgodovino. Kot muzealci in konservatorji smo se tudi še pozneje radi srečavali z Bašem, saj nam je bil vselej pripravljen pomagati z nasveti, a tudi kot človek nas je pritegoval s svojimi zgledi in vedrino ter z živim, neposrednim odnosom do sočloveka.

Bibliografija Franja Baša še ni zbrana v celoti, saj so njegova dela razkropljena po neštevilnih domačih in tujih glasilih, že v obrisih pa daje slutiti vsestranskost te kulturne osebnosti, ki je odšla od nas mnogo prezgodaj.

Sergej Vrišer

Dr. Josip Korošec

Slovensko arheologijo je doletela velika izguba, ko je 11. marca 1966 umrl v Ljubljani univ. prof. dr. Josip Korošec. Njegova smrt pa je prizadela tudi umetnostnozgodovinsko stroko, saj smo z njim izgubili tovariškega svetovalca, ki nam je vedno nudil strokovno pomoč in nas s svojim neutrudnim delom vzpodbujal. Vsi smo zavzeto spremljali Koroščevo terenska raziskovanja, pa naj je šlo za neolitska ali staroslovanska najdišča; vedno so prinašala odkritja, ki so vsaj posredno mikala tudi našo stroko in arheološka spoznanja rajnega dr. Korošča lahko s pridom izkoriščamo tudi umetnostni zgodovinarji. Poudariti moramo, da je pravzaprav šele on sistematično utemeljil našo prazgodovino in slovansko arheologijo in da je staroslovanske najdbe pri nas prvi kritično uredil in opredelil. Opomnim naj le na dragoceno knjigo »Staroslovanska grobišča v severni Sloveniji« (Celje 1947) ali na nepogrešljivi »Uvod v materialno kulturo Slovanov zgodnjega srednjega veka« (Ljubljana 1952), ki je tudi za umet-